

Subdit Prudent. d. à v. 448. Obiter notandum, quàm Hecates adularices sunt formicae, illam contemplantes sine luce! Admirabile (inquit insulsiſſimè Ælian. 1. Animal. cap. 22.) ut mensis primo quoque die, non pedem ex caverna egredientes, admodum quietè tecto se teneant. Otiosiſſima prorsus observatio, etſi eſſet vera.

24 Apud Ægyptios singularis mirèque artificiosa Hecates typica imago. Simulacrum erat foemineo vultu, auribus caninis, capite velo nigerrimo: tres zonas in formam monilis, pectori colloque circumdatas habebat; simulque in vertice portam quamdam, sive ostium: illaque insitebat in flore Loti, cujus thyrſus in modum columnæ (albis nigrisque gradibus variegata) deorsum in cordis candidi figuram terminabatur: ex columnæ medio & taniæ sericæ & bina arboris Perlicæ folia, totidemque Heliotropij flores emergebant. Taniæ desinentes in flores tenebant duæ foeminae habitu virili (excepto velo, pleno ubere; quarum tutuli, corona varijs lapillis distincta, ex qua bini flores Perlicæ, quos comitabatur utrinde Loti flos in terram pronus, verum medijs versus cœlum erectus. Foeminarum una dicebatur Triecdotis, & alia Comas. Ita in Tabula Bembin. figur. 1. Georg. Hervvart. in Theatr. Hieroglyph. Mythologiam delicare conati sunt Plutarch. de Isid. & Osirid. & Pier. Valer. lib. 39. à cap. 1. usque 6. Haud in scopum collimarunt: acu tetigit Kircher. in Mens. Isiac. Tom. 3. Oedip. Syntagm. 1. cap. 5. Ibi ingeniosa ingenuaque videris, quibus parco, ne turgescat pagina Ephemeridum. Apud Ægyptios etiam initium Anni arborum, adhibitis amuletis in ariditatem, queis antiquitatis arefactæ floruerunt de quo suo loco, 18. Mart. n. 30. Ex rota quoque suorum Numinum mensis dodecatorum respondebat Arueri, idest, Apollini, seu seniori Horo, ut observant Kircher. d. Tom. 2. p. 2. clas. 7. cap. 2. & Pier. Valer. lib. 18. cap. 2. de quo sæpe in hoc opere agemus. Huic Numini sacra hac die & mente.

Triecdotis & Comas imagines.

Initium Anni arborum.

Arueris.

Mos Malabarum in anni exordio.

25 Singulare sanè Anni principium apud Malabares. Primo anni die, qui decimum quintum ætatis excessere, faciem involvunt, oculos obtegunt; ne quicquam aspiciant. Deinde à pueris in fana ducuntur, in quibus varia Deorum signa aut imagines sunt: ibi detractis luminum fascijs, intuitum in opposita dirigunt impetè: quod si simulacrum Numinis, quod cordi est, contingat videre; illum annum sibi felicissimum fore hilares autumant. Hieron. Ofor. de Reb. Emmamel. lib. 2. fol. 37. Diximus, Tom. 3.

T. 13. D. 2. n. 5. De rota Sinarum in numerum annorum, ibid. egi, Tamolog. 8. n. 61. quod totum ibi descriptum à Joseph. Acosta; tam Gomara, quàm Samuel Purchas in Mund. descript. Tom. 3. lib. 5. cap. 7. simulque Kircher. 3. Oedip. Diatrib. prolusor. cap. 4. Mexicanis attribuit; qui quidem post proterviam factam in anni fine, de quo 31. Decembr. quo die arbitrantur finem anni & mundi; metuentes ne illucescat, tota nocte novissimæ anni pervigilant. Sole vero oriente, buccinis, fistris, tympanis, ac tibijs, cantu & gestulationibus lætitiã testantur, Solem adorant, & gratias agunt eò quod novum sæculum proroget: tuncque prius extinctum, novum ignem à Sacerdote quærunt, quo accendunt lumina, signantes annum, ejusque diem primum per ciphram O. Videris rotam apud Kircherum, si lubet.

Mexicanorum.

26 Quæ communia singulis mensibus, haud iteranda. Dicam cum Ovidio in Præfat. ad Fast. v. 61.

Ovid.

Hæc tibi dicta semel totis herentia fastis, Ne seriem rerum scindere cogar, erunt.

Sic intelligendum de sacris Jovi Olympio quolibet primo die mensis: etenim in Ara Maxima (cui adjacet Ignorum Deorum Ara, juxta Pausan. cap. 162.) Elei sacra faciunt pristino parentum ritu, thura & melle subactum viticum adolentes: aras quidem oleagina fronde velant, & vino in libando ununtur. Sacrorum ceremonijs (in quaque in singulorum mensium statos inciderint dies) ritè peragendis præsum adiuvant, augures, faciales, interpretes, tibicen præterea & lignator. Idem, cap. 163. Licet ex professio de Deo ignoto acturus die 19. à n. 15. & fusè 6. August. haud fas præterire, Aram, quam Paulus invenisse dicit Deo Ignoto, Actor. 17. 23. à nonnullis pluraliter accipi: singulariterque à Paulo signari pro opportunitate ac occurrente occasione seminandi verbum Dei. A Pausania figitur Ara dicata Dijs Ignotis & Peregrinis, cap. 162. sed Marianæ, Opusc. de Edition. Vulgat. cap. 6. cui suffragor, jurè placet, inter aras Dijs dicatas Ignotis & Peregrinis, fuisse specialem Ignoto Deo. Visa enim Eclipsi (ait Michael Syncellus in Encom. Dionys. Arcopagit.) qua in morte Christi conigit contra naturæ ordinem; Athenienses verti naturæ vices putantes virtute aliquâ oculi Numinis; aram Ignoto Deo excivasse, eoque Paulum alluisse. Videtis Sanctium ac Lorin. in Actor. loc. præcit.

Jovi Olympio sacra Ara Deorum Ignorum.

Dei Ignoti & Peregrini.

DIES

DIES II. JANUAR.

IV. N.

1 Grad. 12. Solis in Capricorno. Felix dicitur à Dariot. cap. 3. Hic gradus in horoscopo magnæ virtutis constituit athletam; sed qui biathanatos moriatur. Firmic. Sol magis ascendit. Plin. lib. 18. cap. 26. & 29. Ætius, serm. 3. cap. 4. Leo incipit occidere, sit pluvia. Ptolom. Vir velociter currens. Sphær. Arab. Præsepe vespere oritur. K. P. R. Sinister humerus Bootis vespere occidit. Junctin. K. A. Cingulum Orionis oritur vespere. Alsted. in Encycloped. lib. 7. Uranometr. à cap. 3. Cancri medium occidit. Columel. & Ovid. d. v. 313. Octipedis frustra quæruniur brachia Cancri.

Ovid.

Præceptus occiduas ille subibit aquas.

Noe egrediatur ex Arca.

2 Noëmum exisse haccine die ex Arca vult credi Fonsæca in Annotation. margin. ad Cajetan. in Genes. cap. 8. eò quod Noëmum, qui à Gentibus dictus Janus, hic mensis sacer (uti vidimus pridie, & dicemus die 7. & 8.) ab illoque denominatus. Quid mirum, si Moyses Nisan, seu Martium primum vocavit mensẽ, quia Israëlẽ eduxit ex Ægyptiaca servitute; in memoriam sempiternam liberationis à diluvio, quod decreverit Noè suos posteros annum incipere à mense, quo egressus ex Arca? Est petitio principij, seu negatio suppositi. Refutat tenuiter Tornielius, & aptius sententiam confirmare videtur. Nulla sacra supputatione stare potest cogitatio: equidem Genes. 8. 14. dicitur, quod egressus est Noè mense secundo, septimo & vicesimo die mensis. Si, ut par est, numeratur à Martio, anni principio; dies erit 27. Aprilis. Si à Januario, dies erit 27. Februarij, qui mensis secundus: nunquam ergo ab exitu Jani ex Arca poterat dici Januarius; cum in illo mense non exiverit. Ab hinc ann. 887. juxta Torniel. Briet. & Turſelin. promoventur opera Sanctuarij in Tabernaculi erectionem & ornatum, de quibus Exod. à cap. 25. ann. 1. egressus Israël de Ægypto. Leonard. Mar. Sallian. & Scaliger. in Kalend. Judaic. Anno ab hinc 225. juxta Briet. 217. juxta Adrichom. apparet Michaël, ut de servitute Madianitica liberaret Israël, de qua 3. Jun. n. 3. Cum ob idola horum esset mancipatus servituti, resipuit prædicatione cuiusdam Prophetæ, quem Rabbini dixerunt fuisse Phineã, curæ populi incumbentem, licet à Domino, ne in terra viveret raptus (vide 19. Maij, n. 3.) etſi Comestor in Judic. cap. 8. dicat: Venit Angelus Domini,

Promoventur opera Sanctuarij.

Michael apparet Gedeoni.

Tom. I. Ephem.

& sedit sub quercu: hic est vir; quem Dominus miserat. Arias Montan. hæc astruit, apparuisse Gedeoni Angelum, vere jam cedente, seu medio, ex demensi nuper tritici observatione; quod regionibus illis secundo, & ad summum tertio ab æquinoctio mense, demeri solet. Nimirum mense triticea, de qua 6. Maij, n. 9. Philo Bibl. elongat diutius, usque in tempus æstivum. Raschi & Radak postredie Paschatis, seu Phase; eò quod Gedeon Angelo obtulit azymos panes. Judic. 6. 19. Futile ratiocinium, quasi azymos panes non possent extra id tempus Hebræi comedere, cum placuisset. Unde aridet nobis ut verior sententia Rab. Abrah. in Cabal. histor. asserentis actum, 2. Sebat. cibum Gedeone præparante in fugam, non ex recens mense tritico, cum adventus hostium frequenter dum melsis in herba: ibid. v. 4.

Quercus Ephra.

3 Ergo stanti Gedeoni juxta lucum Baal, virgæque excutienti frumentum, ut fugeret in loca tutiora; venit Angelus cum virga quasi peregrinus & lassus, & sedit sub una ex querceto Ephra (in qua Christi natiuitatis datum signum; uti dicemus, 25. Decembr. n. 23.) & benè precans obvio Gedeoni, dixit: Dominus tecum, virorum fortissime: v. 12. Jurè, non solum corporis robore; sed cordis Dei veri firmiſſimã fide; igitur cunctis idololatris, etiam patre, unum Deum Israël cognoverat & adorabat: quapropter electus à Domino, ut salvaret Israël. Theodoret. quæst. 12. Statum itaque Gedeon Angelo refert, cui de libertate vindicanda cogitare innuit Angelus; siquidem ejus ministerio plenè obrinenda. Ille est percussus, lætus; desiderio expulsionis tantæ tyrannidis signum victoriæ ab illo, qui jam sibi plus quàm homo videbatur, petit audax, & quali hospitem in mensam invitavit, quod haud abnuvit Angelus, ut occasionem haberet, qua Gedeon quid promiserat, cognosceret: quandoquidem cuncta allata, ejusque iussu super caudem imposita, tactu virgæ exulsit flamma egrediens de petra, cum qua etiam Angelus ex ejus evanuit oculis. Timuit ex visione mori: illique Deus inter-nà locutione dixit, non ideo moriturum: gratulæque statim Numini ædificavit altare, titulo Jehovah-schalom: idest, Domini pax. Super hoc altare nocte illa eum iussit Dominus sacrificare taurum optimum patris sui Joas, & alium taurum Septennem, quos Idololatæ cum patre saginaverant Baal: totumque perficiendum super eandem ipsam petram, de qua excussus ignis in sacrificij prioris consumptionem: at prius destrucenda est ara Baal, & igni tradendus lucus, qui

Gedeon cognoscit Angelum, igne virgæ excusso in petra.

Erigit Numini sacrum altare.

C 2

cir-

circum circa; quod quidem noctu per decem servos à Gedeone perfectum.

4 Ni Pseudo-Philo mentiat, flocci ducit vera referre. Nuncianti Angelo electum à Domino, ut liberaret illo ductore oppressum Israël; dixit Gedeon, filius Joath (inquit) Ego qui sum, nisi forte, quia elegit me Dominus, det mihi signum; ut sciam, quoniam dirigor. Dixit ad eum Angelus Domini: Curre & accipe mihi aquam de lacu illo, & funde super petram istam, & dabo tibi signum: & antequam fundas super petram aquam, pete quid velis fieri de ea, sive sanguinem, sive ignem, sive nusquam compareat: & dixit Gedeon, Fiat medium sanguinis & medium ignis. Effudit Gedeon aquam super petram; & factum est cum effudisset, ut fieret media pars flamma, media autem pars sanguis, & commista sunt utraque, idest, ignis & sanguis; & sanguis non exinxit ignem, nec sanguinem ignis exussit. Hac videns Gedeon, petijt alia signa, & data sunt ei. Sanè, sed non hoccine embolium. Miracula & crebra & opposita quaerit Gedeon; non fluxa, invalidaque fide (ut haerodoxi intendunt) nec quia credebatur Deum facere non posse, ut per illum salvaretur populus; sed signis & signis scire satagebat, an vellet; ne falleretur vitis, per Angelum, qui se transfiguravit in Angelum lucis; uti supplantati contribules, Solum noctu videntes, quod fuit fomes praesentis acerbæ servitutis, uti videbimus, 3. Jun. n. 3. Cætera posttridie.

5 Cum jam in folio patris videretur Salomon, consentiente, latoque universo Israël, uti pridie diximus, n. 2. æmulus Adonias, cum Principibus factionis Abiathar & Joabo, qui elegerant eum in Regem Israël, de quo, 22. April. n. 4. subdole meditati sunt novam in Salomonem conjurationem, ut possent arte potiri regno, sacerdotio, ac praefectura copiarum, quibus erant spoliati. Interventione Bethsabæ, quæ uti foemina haud conatus ambientium callebat, usi sunt; ut ut datæ Adoniæ in conjugem Abisag, quondam uxore David, sed virgine relicta, gradus extrueretur in regnum. Expofuit fatuè Bethsabæ molimen Salomoni, qui sagacior vidit & previdit quod proposita tenderent: & ne deinceps glisceret conspiratio in rebellionem Israël, jusfit fratrem illico occidi, ut factum est. 3. Reg. 2. 25. Comest. hic, cap. 4. & Joseph. 8. Anriq. 1. Abiathari indulgit, sed præcepit recedere in patriam: à v. 26. Gretser. 2. ad Theologos Venetos, & Bellarm. 2. de Pontific. cap. 9. cogitant, hanc remotionem factam à Salomone, non ut Rege, sed ut vindice ac ex-

Signum ei datum in aquæ mutationibus.

Quare tot signa petijt?

Adonias occiditur.

cutore divini decreti, utpotè Propheta.

6 Occurrit Antilogia. Hic v. 27. dicitur: Ejecit ergo Salomon Abiathar, ut non esset Sacerdos Domini. Seq. cap. 4. v. 4. dum mentio fit de Principibus, quos habebat Salomon, dicitur: Sadoc autem & Abiathar, Sacerdotes. Sanctius hic n. 1. intelligit Abiathar, antequam à munere repelleretur. Alij, Abiathar fuisse, ajunt, sacerdotem, sed non summum. Alij, alium fuisse hunc Abiatharem. Quod mihi placuit, Tom. 5. T. 6. n. 20. rehero: nimirum, ex abrupto Salomonem, sicut in fratrem, fulminasse sententiam; sed re perpensa, ab exilio revocatum jusisse, simul cum Sadoc summo sacerdotio fungi. Aliter cogitat, & plausibiliter Genebrard. Ann. 3106. ubi: Secunda Synodus (inquit) Sadoc & Abimelech, filio Abiathar, Pontificibus: nempe, vices gerebant Abiatharis Summi Pontificis. Patet, 1. Paralip. 24. 31.

7 Joab cum vidisset occisum Adoniam, ejusdem læsæ majestatis criminis complicem, & accusante conscientia se reum duplicis homicidij; pro salute fugit in Gabaon, ac confugit in tabernaculum, uti in asylum: quod inutile sicario; igitur iussu Salomonis craftino die interfectus est: diceamus, n. 7. Ab hujusmodi tragœdia transactis 812. annis, accidit major & lamentabilior, scilicet templi & Sanctuarij profanatio per Antiochum Epiphanem. Rauclin. ex 1. Machab. 1. à 22. & 2. cap. 5. à 15. Post carnificinam in civitate factam, uti referendum, 30. Decembr. n. 4. Duce, & pontifice, non Pontifice Menelao, ingressus in templum, & in sanctificationem, id est, in locum, qui dicebatur Sanctum, rapuit Altare aureum (scilicet, Thymiamatis) candelabrum luminis & universa vasa ejus, & mensam propositionis, & libatoria & phialas, & mortariola aurea, & velum & coronas & ornamentum aureum, quod in facie templi erat; & comminuit omnia: & accepit argentum & aurum & vasa concupiscibilia, & thesauros occultos, quos invenit; & sublatis omnibus abiit in terram suam. 1. Machab. d. Antiochus mille & octingentis ablatis de templo talentis; velociter Antiochiam regressus est. 2. Machab. d. Genebrard. Ann. 3934. Adrich. 3795. Saliar. Briet. & Turcellinus, 3884. Torriell. 3885. à n. 3. Serar. Sanctius, Alapid. cum D. Thom. loc. cit. Machab. Petr. Comest. in Esch. cap. 11. & Petav. 1. p. Rationar. tempor. lib. 4. cap. 9. quod latè refert Joseph. 12. Antiquitat. cap. 7.

8 Dubium eminet (relictis nugis Ethnicorum, abdicatis loc. cit. Decembr. à n. 5.)

Antilogia Abiathar expellitur, sed in munis revocatur.

Joab confugit in Gabaon.

Antiochus Epiphanes expulsum templum sacrum.

an ingressus sit Antiochus in Sancta-Sanctorum: Inficior, quoniam in Sanctificationem, sive Sanctum, ubi sacra supellex, dicitur intrasse: v. 23. Ausus est intrare templum. 2. Mach. 5. 15. Quinimò ut vidimus, Velum tantum dicitur ab illo surreptum. Duo erant velamina pretiosa: unum inter templum & Sanctum: alterum inter Sanctum & Sancta-Sanctorum, quo erat aurea Arca foederis, quod magis pretiosum (videbimus, die 30. n. 1. & Tom. 8. T. 5. n. 40. singulariter) Epiphani avaritia, quod pretiosius non relinqueret. Deinde auro Arcæ sacra non parceret. Deus enim de illa providit; sicut fecerat, dum à Chaldæis templum incensum. 2. Machab. 2. à 5. Longissimam disputationem Torriell. textit loc. cit. à n. 4. Apud AA. supremi subsejllij sententia est, Arcam de Oraculo non fuisse substractam, nec Antiochum illuc intrasse: quod quidem factum, quia vel memoria excidit, vel quia pavore territus. Ipse ibidem fatetur.

9 Certum est, per illum ablatum in templo sacrificium jure, antequam in templo collocaretur Abominationis idolum, quod post per Epiphani ministros factum, uti videbimus, 25. Novembr. n. 1. Et si nonnulli suo sensu abundantes, signent 17. Jun. & 17. Jul. quod debet intelligi non sub Epiphane, sed alijs temporibus, ut sub Achaz & Manasse, Regibus Juda, ut dicimus suis in locis. De scelere sub Epiphane loquitur Daniel, 11. 31. & tempus durationis in hujus Dei cultus prætermisione, signatur ab ipso, 8. à 13. ubi: Dixit unus: Usquequo visio & jure sacrificium, & peccatum desolationis, que facta est? Usque ad vesperam & mane (idest, à principio usque in finem) dies duo millia trecenti: & mundabitur Sanctuarium. Torriell. d. n. 14. asserit, hos dies conficere annos sex, menses tres & dies viginti. Sanctius hic n. 46. Septem annos, & dimidium. Arbitror hunc annos numerasse Lunares, illum Solares. Non esse sermonem de purificatione templi per Judam; patet ex eo quod tertio ab abominatione anno, purificatione facta. Quapropter aptius exponitur totum tempus à vastatione urbis, usque in Antiochi mortem. Serar. in 1. Machab. 6. Theodoret. & Hieronym. in cit. loc. Daniel. Sed quia numerus dierum nec sic aptari potest; placet Torriello, d. dies signatos accipi debere à principio vexationis Antiochi, quousque à filio ejus Eupatoris Judæis concessum, vivere juxta proprias leges, & ambulare in legitimis suis. Statuentes judicavimus (ait, 2. Machab. 11. 25.) templum

Non intravit in Sancta-Sanctorum.

Principium & finis vexationis judæorum sub julo.

restitui illis, ut agerent secundum suorum majorum consuetudinem. Ad 15. Mart. n. 6.

10 Ne quiescerent Judæi, vel ne rebelaret accitis focijs desolata ferè civitas (maximè fautore Ptolomeo Philometore, cui dedere se voluerunt ante adventum Epiphani, & obsidionem urbis; à longè spectantibus Samaritanis, cui fortuna cum Marte faveret) Antiochiam pergens Rex iniquus cum opima præda, suffecit in civitate pro se non in regimen, sed in oppressionem, quendam Philippum, genere Phrygem, cuius crudelitas, etti satis ostensa per electionem Antiochi, vicit profecto truculentiam eligentis: igitur nec respirare sinebat oppressos: quapropter universa domus Jacob induit confusionem. 1. Mach. 1. à 26. & 2. cap. 5. à 22. cum Josepho, 1. de Bell. cap. 1. & 12. Antiq. cap. 7. Consideravit etiam à Samaritanis posse etiam defectionis imminere periculum; & eis præposuit quemdam Andronicum Judæum, & simul intrusum in Sacerdotium Sacrum Menelaum (de quo, 2. Mart. à n. 5. & 20. Septembr. n. 5.) qui gravius quam ceteri imminere civibus. Ibid. v. 23. At Samaritani sibi consuluerunt post adventum Apollonij, uti dicemus, 11. Jun. n. 5. Muri Jerusalem à Juda Machabæo adificati. Reuffer. Vide 4. Decembr. n. 4.

11 Anno Christi, 1. mors Simeonis Senis, qui Christum ulnis à Virgine-Matre excepit. Reuffer. Vide quis & quantus fuerit, 8. Octobr. à n. 5. Ann. 1. prædicationis Christi, de eo testimonium Baptista Legatis perhibet. Reuffer. At Alva Tabul. 5. asserit illum suis discipulis indicasse Redemptorem; & ann. 34. Christi, adversus eum concilium iniisse Sacerdotes & Phariseos. Alia refert Petr. Polo, sed sine fulcro, uti solet, ut turgeat pagina.

12 Apud Romanos dies ater. K. V. Propter clades acceptas cogitat Plutarch. in Rom. qq. 24. Vel quia cum primo die Superis, altero Inferis Dijs sacra faciebant. His in diebus signa militaria educere, nefas. At si in castris, hostes depellere licitum; sed non lacescere: nec atros evitabileque dies arbitrabantur; cum propulsanda hostium arma, sed duntaxat, si inferenda. Alex. Neapol. 4. cap. 20. & Macrobr. 1. Saturnal. cap. 6. Sequitur Rosin. hic Aul. Gell. 5. cap. 17. Hujusmodi ritus inolevit apud Hebræos, postquam Mathathias vidit cives indefensos interfici; quia aggressi die sabbati arma renuebant assumere. 1. Machab. 2. 41. Persuasit eis (infit Joseph. 12. Antiquitat. cap. 8.) & in hodiernum usque mos hic permanet; ut si ita necessitas postulet, pugnent etiam sab-

Designat Praefectus crudelitas.

Menelaus sufficitur in Garizim.

Simeon juvenis moritur.

Christi genitus.

Cur dies ater apud Romanos?